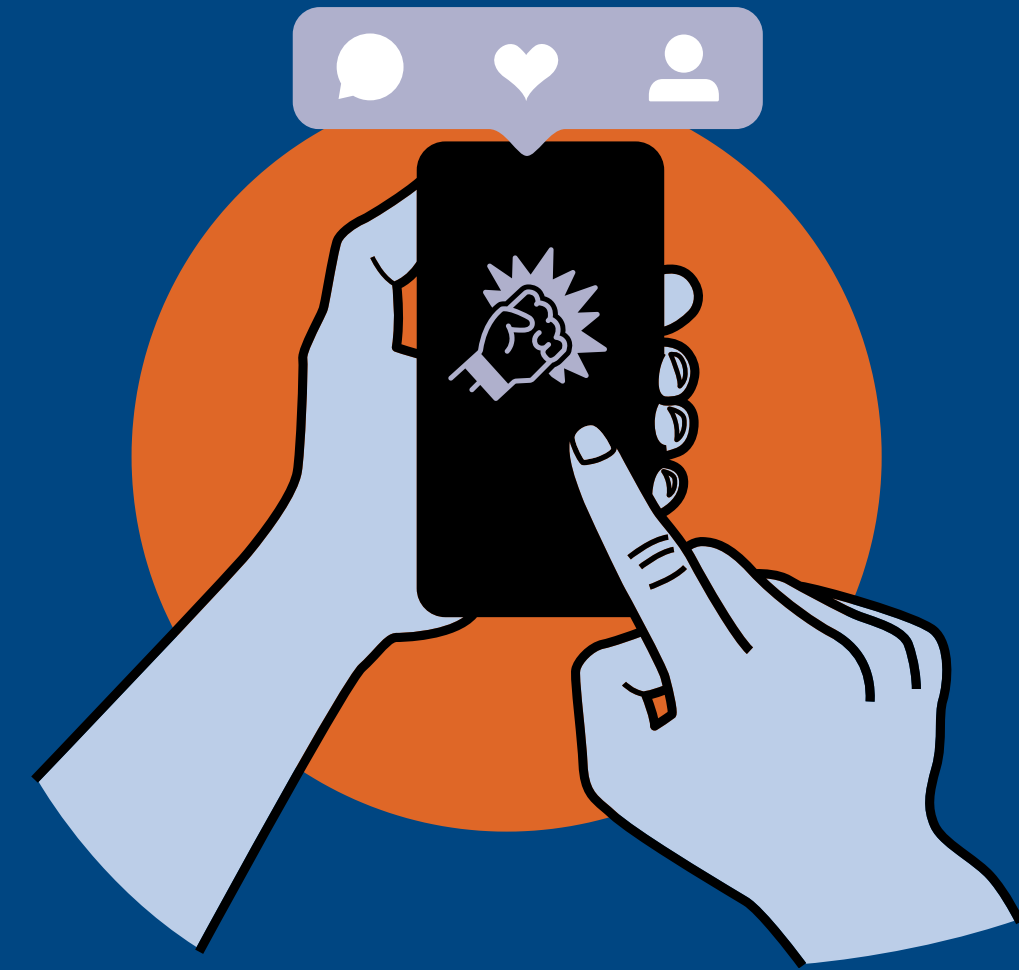

HYBRIDE STRAATGEWELD ONDER JONGEREN

LESSEN UIT HET ONDERZOEK GEKLAPT, GEFILMD EN GEDEELD

OVER HET ONDERZOEK

Het onderzoek Geklapt, gefilmd, gedeeld is uitgevoerd in opdracht van Politie en Wetenschap. De aanleiding voor het onderzoek waren verschillende praktijkvoorbeelden van geweld onder jongeren met een online component. Het gaat dan onder andere om mishandelingen, bedreigingen en afpersingen die gefilmd worden en vervolgens gedeeld op sociale media. Of conflicten die online beginnen en eindigen in een fysieke confrontatie. Hoewel dit type delicten veel impact kunnen hebben op de slachtoffers, bleek uit de voorverkenning dat dit soort geweld lang niet altijd bekend raakt bij de politie of bij andere ketenpartners.

DOELSTELLING

Het onderzoek is verkennend en kwalitatief van aard en heeft een tweeledig doel. Enerzijds is beoogd om meer inzicht te krijgen in de aard van het fenomeen en anderzijds om te kijken wat de huidige aanpak is en

welke mogelijkheden er bij de politie en ketenpartners zijn om de aanpak te verbeteren of verder vorm te geven. De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt: ***Wat is de aard van hybride straatgeweld onder jongeren en welke handelingsperspectief hebben politie en ketenpartners om dit tegen te gaan?***

METHODE

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is verkennend, kwantitatief empirisch onderzoek gedaan in de periode mei 2023 tot en met april 2024. Het grootste gedeelte van het veldwerk bestaat uit interviews met medewerkers van de politie (n=16), overige experts en professionals (n=32) en moeders en jongeren (n=15). Aanvullend hebben online observaties plaatsgevonden naar drillrapgroepen en zijn beelden van respondenten bekeken van hybride straatgeweld onder jongeren. De bevindingen van het onderzoek zijn getoetst middels een expertsessie met 15 professionals, waarnaar gezamenlijk is gekeken naar mogelijkheden om de aanpak te verbeteren.

Het onderzoeksrapport is uitgebracht in de reeks Politiekunde van Politie en Wetenschap en is [hier](#) te lezen.

HYBRIDE STRAATGEWELD

WAT IS HYBRIDE STRAATGEWELD?

Bij hybride straatgeweld gaat het om dader- en slachtofferschap van geweld met zowel een offline als een online component. Voorbeelden zijn (groeps)mishandelingen die voorafgegaan zijn door online bedreigingen en waarvan de beelden worden gedeeld. Of afpersingen en vernederingen die gefilmd en gedeeld worden op sociale media.

WAT ZIJN KENMERKEN VAN HYBRIDE STRAATGEWELD?

Het gaat om een keten ('track') van samenhangende geweldincidenten op meerdere momenten met zowel on- als offline componenten. Deze tracks variëren in tijdsduur, aantal off- en online pleegmomenten en -locaties, ernst van de geweldsdelicten en aantal betrokken daders en slachtoffers.

Dader- en slachtofferschap wisselen elkaar af; een dader kan op een ander moment slachtoffer zijn en andersom. Ook kan sprake zijn van overgedragen daderschap. Daders die in eerste instantie niet bij het conflict betrokken zijn, kunnen het conflict overnemen of zich aansluiten bij het conflict.

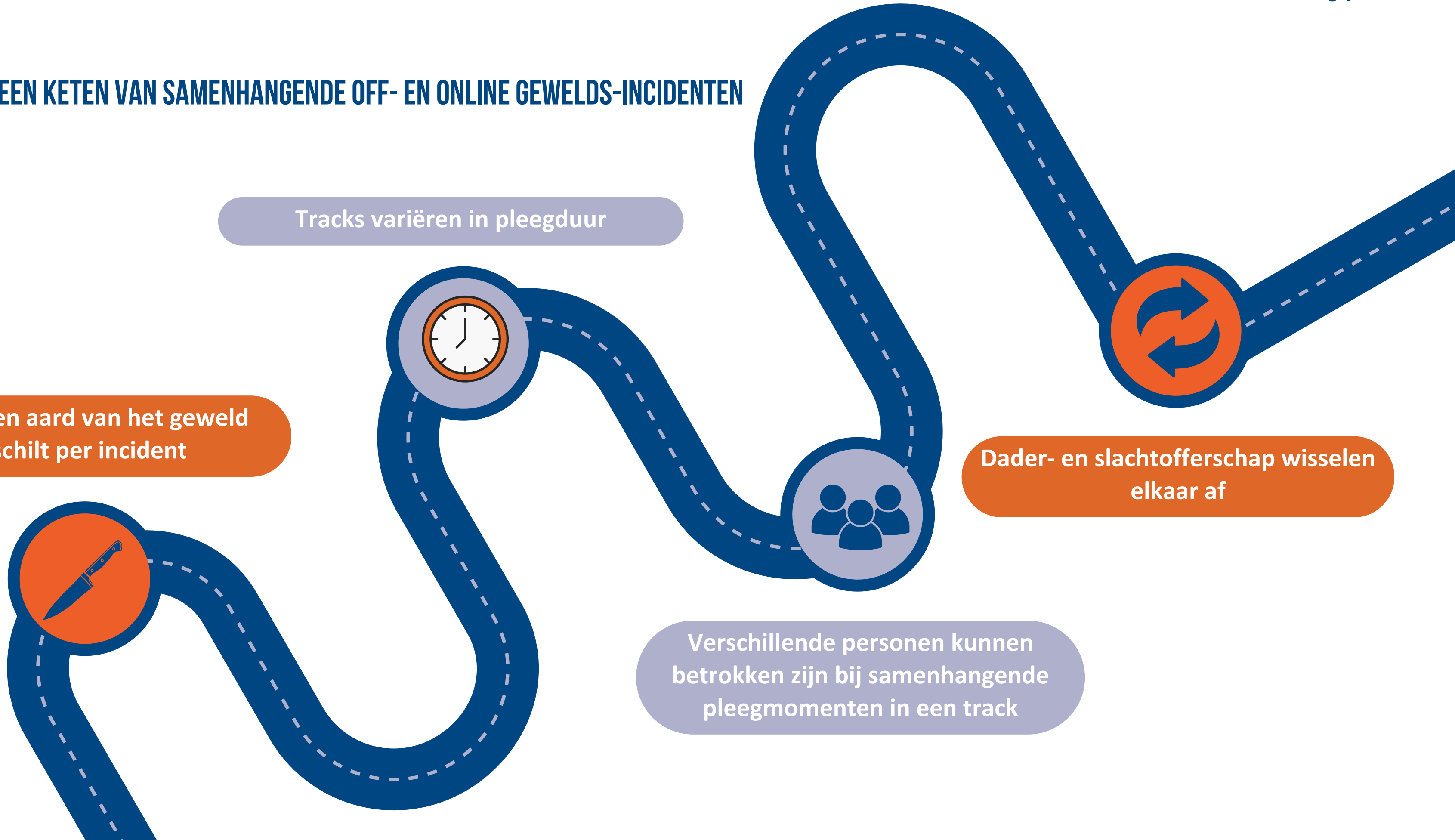
EEN TRACK IS EEN KETEN VAN SAMENHANGENDE OFF- EN ONLINE GEWELDS-INCIDENTEN

Tracks variëren in pleegduur

De ernst en aard van het geweld
verschilt per incident

Dader- en slachtofferschap wisselen
elkaar af

Verschillende personen kunnen
betrokken zijn bij samenhangende
pleegmomenten in een track

WAAROM PLEGEN JONGEREN HYBRIDE STRAATGEWELD?

Jongeren hebben behoefte aan status en willen 'scoren' in hun off- en online gemeenschap. Door geweld te plegen verhogen ze hun status. Ook spelen omstanders off- en online een belangrijke ophitsende rol die conflicten tussen jongeren laten escaleren.

De beelden van geweld verhogen de onveiligheidsgevoelens van jongeren, waardoor deze mensen zich moeten beschermen en bewapenen. Ook hierdoor escaleren conflicten tussen jongeren sneller.

Behoefte aan status en erkenning

Jongeren willen scoren en aanzien verkrijgen (zonder groep). Geweld plegen verhoogt hun status, off- en online.

Escalatie door omstanders

Omstanders spelen off- en online een belangrijke rol. Ze moedigen geweld aan en hitsen betrokkenen op, wat zorgt voor escalatie.

Onveiligheidsgevoelens leiden tot bewapening

Geweldsbeelden maken jongeren bang. Ze willen zichzelf beschermen, wat juist weer tot meer geweld leidt.

Grote impact op slachtoffers

Het slachtoffer en gezin kunnen (langdurig) psychisch en sociaal lijden als gevolg van het hybride geweld.

Lage meldingsbereidheid

Jongeren melden zelden uit angst voor repercurssies.

Onzichtbaarheid voor professionals

Online geweld vindt vaak plaats in afgeschermdde omgevingen op sociale media.

WAAROM VRAAGT HYBRIDE STRAATGEWELD ONDER JONGEREN MEER AANDACHT?

De impact op de slachtoffers en het gezin kan erg groot zijn. Toch raken veel van dit soort geweldsincidenten niet bekend bij de politie of andere partners.

Jongeren zijn bang om te snitchen (en om als snitch exposed te worden op sociale media) en de omgevingen waar het online geweld plaatsvindt zijn vaak afgeschermd. Professionals kunnen deze content vaak niet zien.

HYBRIDE STRAATGEWELD: EEN GEZAMENLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Hybride straatgeweld - een verwevenheid van fysiek geweld op straat en online dynamieken - is een groeiend maatschappelijk probleem. Jongeren worden zowel offline als online geconfronteerd met spanningen, groepsdruk en escalaties die snel en zichtbaar uit de hand kunnen lopen.

Het aanpakken van dit geweld vraagt dan ook om een brede, gezamenlijke inzet. Niet alleen politie, scholen, gemeenten en andere welzijns- en veiligheidspartners die dagelijks met jongeren werken, maar ook ouders/verzorgers én de jongeren zelf spelen hierin een cruciale rol. Alleen door samenwerking kan worden voorkomen dat incidenten zich opstapelen tot hardnekkige geweldspatronen die moeilijk te doorbreken zijn.

OVERKOEPELENDE AANBEVELINGEN

Benader het geweldsincident als onderdeel van een langere geweldstrack in plaats van een losstaand incident.

Benader interveniëren als een integrale opgave voor welzijns- en veiligheidspartners.

Bouw een integrale on- en offline informatiepositie zodat er goed zicht is op jongeren en geweld.

Prioriteer jongeren en geweld, ook als er geen directe link met ondermijning is.

Bied steun aan ouders van zowel slachtoffers als daders, zodat zij hun rol beter kunnen vervullen.

PREVENTIEVE MAATREGELEN GEMEENTE

Ontwikkel **gemeentelijk jeugdbeleid**, inclusief een persoons- en groepsgerichte aanpak jeugd.

Werk samen met **scholen** voor integrale veiligheid.

Zet het **jongerenwerk** in.

Leer hoe ouders en jeugdprofessionals hoe ze het fenomeen kunnen **herkennen** en hoe ze kunnen **handelen**.

Stel een **informatie- en meldpunt** in voor ouders en professionals, bijvoorbeeld bij sociale wijkteams.

REACTIEVE MAATREGELEN GEMEENTE

PRAKTIJKVOORBEELD: VOORLICHTINGSBIJEENKOMST VOOR OUDERS

In een dorp nabij grotere steden in de Randstad zien de wijkagenten dat er veel gefilmde spijtbetuigingen zijn, waarbij kinderen op hun knieën gedwongen worden en “sorry, baas” moeten zeggen. Om ouders hier meer bewust van te maken, organiseren de gemeente, politie, JPT en de GGD een (Pre)Puberbeurs. Het doel van de beurs is om ouders meer bewust te maken van de problematiek van de gefilmde spijtbetuigingen.

De beurs vindt plaats op het gemeentehuis en wordt geopend door de wethouder. Na een presentatie van de GGD over de werking van puberhersen, worden verschillende trends onder jongeren besproken, waaronder het fenomeen ‘Sorry, baas’. Om de ouders te laten zien hoe dit in zijn werk gaat, zijn acteurs ingehuurd die het fenomeen naspelen. De inhoud van de voorstelling is gebaseerd op filmpjes van incidenten die in het dorp hebben plaatsgevonden. Eén van de betrokken wijkagenten vertelt dat de voorstelling voor ouders een eyeopener was: “Ouders dachten van: gebeurt dit echt? Na de voorstelling kregen de ouders tips over signalen die duiden dat er iets speelde bij hun kind. Dit waren voorbeelden van gedragsverandering, zoals geen deelname aan gezinsactiviteiten, uiterlijke verandering, obsessie met de telefoon of schoolproblemen. Na afloop konden ouders met vragen terecht bij de betrokken partners die elk een eigen stand hadden.

PREVENTIEVE MAATREGELEN POLITIE

Informatiepositie

Checklist voor aangiften en verhoor

Ontwikkel een checklist met online component voor aangiften en verhoren bij geweldsincidenten.

Verken het registreren van tracks

Bekijk of het mogelijk is om tracks te registreren met bij elkaar horende geweldsincidenten.

Gebruik een projectcode voor online componenten

Creëer een projectcode die aangeeft dat sprake is van een online component en breng dit actief onder de aandacht bij de basisteams.

Informatiebrief over hybride straatgeweld

Stel een up-to-date informatiesheet op met actuele informatie over het fenomeen hybride straatgeweld en relevante trends in jongerencultuur voor politiemedewerkers die met jeugd werken.

Organiseer een panel met jongeren

Stel een periodiek panel in met jongeren om mee in gesprek te gaan.

PREVENTIEVE MAATREGELEN POLITIE

Online surveilleren

Protocol ontwikkelen voor online surveillance

Ontwikkel een protocol voor online surveilleren na plaatsvinden van een geweldsincident onder jongeren.

Maak informatie landelijk beschikbaar

Maak regionale werkwijzen en succeservaringen landelijk beschikbaar.

Bied on-the-job training aan

Zorg voor on-the-job trainen en het ondersteunen van medewerkers bij online surveilleren.

Faciliteer in benodigde materialen

Faciliteert in de benodigde soft- en hardware.

PREVENTIEVE MAATREGELEN POLITIE

Opbouwen relaties met jongeren (jeugd- en wijkagenten)

Wees fysiek aanwezig

Bevind je op plekken waar jongeren zich bevinden zoals op school en locaties in de wijk. Ben daar zoveel mogelijk en bouw relaties op met deze jongeren.

Werk aan de online wereld

Verdiep je in de online activiteiten op platforms die populair zijn onder jongeren. Wees in de online wereld actief en benaderbaar.

Koppel initiatieven

Wees de verbindende schakel en koppel initiatieven aan elkaar, zoals online gamen in de wijk of op school.

Onderhoud contact met lokale sleutelfiguren

Verstevig en/of onderhoud contact met lokale sleutelfiguren voor jongeren, zoals jongerenwerkers.

Ondersteun jeugd- en wijkagenten

Werk aan het ondersteunen van jeugd- en wijkagenten met kennis over online mogelijkheden om het contact met jongeren te verstevigen.

PRAKTIJKVOORBEELD: IN GESPREK GAAN MET SLACHTOFFER

Van een jongerenbegeleider krijgt de wijkagent een filmpje van Snapchat doorgestuurd. Op het filmpje staat een jongen die door andere jongens in elkaar wordt geslagen en bedreigd. Eén van de jongens heeft een mes. De jongens wonen allemaal in dezelfde woongroep en de wijkagent gaat daar langs om met de betrokken jongens in gesprek te gaan. In eerste instantie willen de jongeren niet met hem praten, dus de wijkagent gaat meerdere keren langs om het vertrouwen van hen te winnen en om uit te leggen dat je niet meteen aangifte hoeft te doen als je met de politie praat.

De wijkagent leert dat er verschillende groepen in de stad zijn die met elkaar in conflict zijn en dat het slachtoffer uit het filmpje eerder zelf geweld heeft gepleegd. Dit slachtoffer wil uiteindelijk geen aangifte doen. Maar samen met de jeugdagent brengt de wijkagent alle jongeren in kaart die met elkaar in conflict zijn en ze gaan op huisbezoek bij alle jongeren. Dit lijkt effect te hebben, want sindsdien is het rustiger op straat en hoort en krijgt hij ook geen beelden meer over geweld tussen de jongeren.

REACTIEVE MAATREGELEN POLITIE

Vraag bij aangifte door

Bij aangiften en verhoren is het belangrijk om door te vragen naar online component(en) van het conflict.

Ketenpartners als informatiebron

Benut ketenpartners, zoals jongerenwerk en scholen, als informatiebron.

Breng het hele geweldstrack in beeld

Werk met de betrokkenen samen om het gehele geweldstrack goed in beeld te krijgen.

Zet online surveillance in

Zorg voor on-the-job trainen en ondersteunen van medewerkers bij online surveilleren.

Analyseer de geweldstrack

Maak een grondige analyse van de informatie dat bekend is over de geweldstrack. Aanbevolen wordt om dit, indien mogelijk, integraal te analyseren.

Bepaal integraal de inzet van interventies

Werk op een integrale manier samen om interventies in te zetten om verder slachtofferschap te voorkomen.

PRAKTIJKVOORBEELD: HERLEIDEN VAN DE DADER OP BASIS VAN ONLINE BEELDEN

Op openbare beelden vindt de digitaal wijkagent een filmpje dat zich in de buurt heeft afgespeeld. Er is een meisje (rond de 14 jaar) te zien dat op een stoepje zit en wordt benaderd door twee andere meiden. Een van hen begint tegen het meisje op de stoep te schreeuwen en slaat haar een paar keer. Ze moet 'Sorry, [naam meisje]' zeggen en doet dit ook, waarna de twee meiden na nog wat geschreeuw weer vertrekken. Aan het eind van het filmpje noemt één van de meiden de naam van de school waar ze blijkbaar heen moeten. Op basis van de voornaam van de dader en de naam van de school die aan het eind wordt genoemd, wordt de dader gevonden door het team.

PREVENTIEVE MAATREGELEN SCHOOL

Ken je netwerkpartners binnen politie, jongerenwerk en gemeente

Dit helpt om op de hoogte te blijven van trends en ontwikkelingen, en om snel te schakelen bij incidenten.

Maak beleid over hybride straatgeweld

Bepaal hoe er op school omgegaan wordt met hybride straatgeweld en betrek leerlingen hierbij.

Zet laagdrempelige contactpersonen in

Positioneer pedagogische medewerkers en/of jongerenwerkers op school als laagdrempelig contactpunt voor leerlingen.

Normaliseer politieaanwezigheid

Normaliseer dat de politie af en toe langskomt op school. Bijvoorbeeld door periodieke bezoeken of het faciliteren van een initiatief zoals online gamen.

Besteed aandacht aan sociale media en weerbaarheid

Integreer in het onderwijs hoe leerlingen met sociale media om kunnen gaan en hoe zij weerbaar kunnen zijn tegen groepsdruk. Dit helpt hen om bewuste keuzes te maken, ook buiten school.

REACTIEVE MAATREGELEN SCHOOL

Onderneem actie buiten school

Reageer ook wanneer geweld buiten school plaatsvindt, zowel fysiek als online. De school is een belangrijke leefomgeving van leerlingen en kan niet los worden gezien van hun ervaringen daarbuiten.

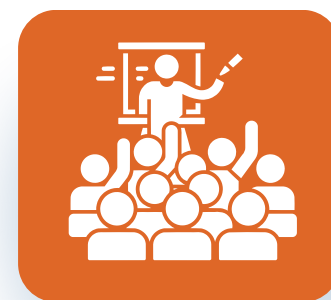
Betrek netwerkpartners en andere scholen

Werk samen met partners om een breed en integraal beeld te krijgen van de aanleiding, achtergrond en betrokkenen. Wanneer er leerlingen van meerdere scholen betrokken zijn, is afstemming met die scholen essentieel.

Stem interventies zorgvuldig af

Bepaal in overleg met partners hoe er wordt geïntervenieerd. Houd hierbij rekening met de mogelijke gevolgen van 'snitchen' voor slachtoffers en melders, zodat er veilig kan worden gehandeld.

Bespreek de impact in de klas

Gebruik een incident als aanleiding om met leerlingen in gesprek te gaan over de impact en gevolgen van hybride straatgeweld. Zo wordt het bespreekbaar en leren leerlingen hoe zij hiermee om kunnen gaan.

PREVENTIEVE MAATREGELEN RIJKSOVERHEID

Ontwikkel een toolbox

Ontwikkel een toolbox met kennis, instrumentarium en juridische mogelijkheden voor professionals.

Stel een handreiking op

Maak een handreiking voor ouders hoe ze (signalen van) geweld met een online component kunnen herkennen en wat ze kunnen doen als ze (vermoeden) dat hun kind dader of slachtoffer is.

Maak een landelijk juridisch kader

Stel een landelijk juridisch kader in voor het online surveilleren.

Maak wettelijke afspraken

Maak met online platformen wettelijke afspraken over hun verantwoordelijkheid bij online geweld en organiseer handhaving hierop.

COLOFON

HANDREIKING OMGAAN MET HYBRIDE STRAATGEWELD

OPDRACHTGEVER: POLITIE & WETENSCHAP

GEBASEERD OP HET ONDERZOEKSRAPPORT: GEKLAPT, GEFILMD EN GEDEELD. ONDERZOEK NAAR HYBRIDE STRAATGEWELD ONDER JONGEREN.

AUTEURS: MEHLBAUM, S., & VAN DEN AKKER, K., BROEKHUIZEN, J., & VERWEIJ, A. (2025).

VORMGEVING: DESIGNBYDONYA.NL

HALFWEG, 2025

© MEHLBAUM ONDERZOEK.

CONTACT: [INFO@MEHLBAUMONDERZOEK.NL](mailto:info@mehlbaumonderzoek.nl)

M E H L B A U M

onderzoek